

مصاحبه

درخشان: مربی هرتیمی که بودم استقلال رامی‌بردم!

نخوردم. خدا را شکر می‌کنم که در این بازی‌های حساس شرمنده هواداران نشدم. دربی شرایط خاص خودش را دارد و نتیجه گرفتن در آن نیازمند آمادگی فنی و تمرکز بالاست.»

وی ادامه داد: «جالب این است که تنها دربی نبوده و با هرتیمی که روی نیمکتش نشستم، استقلال را می‌بردم. با پیکان، شهرداری تبریز، داماش گیلان، پرسپولیس و شاهین بوشهر در بازی‌های مقابل استقلال به پیروزی رسیدم. فکری می‌کنم این موضوع بیشتر از هر چیز به مسائل فنی و شناخت شرایط چنین مسابقاتی برمی‌گردد. دربی فقط به اسم تیم‌ها نیست؛ باید بتوانید تیم را از نظر ذهنی و فنی برای این مسابقه آماده کنید.»

درخشان درباره یکی از دربی‌های خاطره‌انگیز خود نیز اظهار کرد: «در یکی از بازی‌هایی که مقابل استقلال داشتم، این تیم مدت‌ها بود برابر پرسپولیس شکست نخورده بود و شرایط خاصی داشت. استقلال تیم قدرتمندی در اختیار داشت و بازیکنان مطرحی در ترکیبش بودند. با این حال توانستم آن مسابقه را ببریم. فکری می‌کنم آن بازی یکی از نمونه‌هایی بود که نشان داد در دربی نمی‌توان صرفاً روی شرایط قبلی دو تیم حساب کرد.»

وی درباره دوران بازیگری خود در دربی نیز گفت: «به عنوان بازیکن فقط یک بار در دربی شکست خوردم. آن مسابقه در سال ۱۳۶۲ برگزار شد و استقلال با نتیجه یک بر صفر به پیروزی رسید.» پیشکسوت پرسپولیس درباره آن مسابقه تاریخی که با حضور گسترده هواداران در ورزشگاه آزادی برگزار شد، گفت: «واقعاً بازی عجیبی بود. حدود ۱۲۰ هزار نفر برای تماشای مسابقه به ورزشگاه آمد بودند و فضای خاصی بر استادیوم حاکم بود. ما هم می‌توانستیم یازده نیاشیم، اما در نهایت آن برد قسمت استقلال و پرویز مظلومی شد.»

درخشان در پایان خاطرنشان کرد: «دربی همیشه مسابقه‌ای متفاوت است و نمی‌توان نتیجه آن را با بازی‌های دیگر مقایسه کرد. تجربه، تمرکز و آمادگی ذهنی در چنین مسابقه‌ای اهمیت زیادی دارد و شاید به همین دلیل است که دربی‌ها همیشه بخشی از تاریخ فوتبال دو تیم و هواداران‌شان باقی می‌مانند.»

نقل قول

طهماسبی: مشت برومند سرنوشت من را در دربی تغییر داد

بهمن طهماسبی، پیشکسوت فوتبال ایران، درباره سابقه گلزنی خود مقابل پرسپولیس و خاطراتش از دربی تهران گفت: «من با پنج تیم مختلف موفق شده‌ام به پرسپولیس گل بزنم و فکر می‌کنم تعداد گل‌هایم مقابل بزرگ عملکرد خوبی ارائه می‌کردم.»

وی ادامه داد: «در دربی هم شرایط خاصی داشتم. در مجموع سه دربی را تجربه کردم؛ در دو مسابقه به پیروزی رسیدیم و یک بازی هم مساوی شد. در یکی از همان بازی‌ها که کنار خط بودم و قرار بود وارد زمین شوم، اتفاقی افتاد که مسیر بازی و حتی خارطه من از دربی را تغییر داد.»

طهماسبی در پایان درگیری معروف پرویز برومند نیز اظهار کرد: «زمانی که می‌خواستم وارد زمین شوم، پرویز برومند با مشت به پایان راقبت زد و داور هم به آن کارت داد و در نهایت اخراج شد. مسعود قاسمی جای او وارد زمین شد. شاید اگر آن اتفاق رخ نمی‌داد، داستان حضور من در آن دربی می‌توانست کاملاً متفاوت باشد. به همین دلیل همیشه می‌گویم مشت پرویز برومند سرنوشت من را در دربی تغییر داد.»

وی در مورد تجربه حضورش در دربی گفت: «آن زمان فقط ۱۹ سال داشتم و دیدن آن همه تماشاگر در یک ورزشگاه برایم واقعاً عجیب و هیجان‌انگیز بود. من همیشه در بازی‌هایی که تماشاگر زیادی داشتند، انگیزه بیشتری پیدا می‌کردم و معمولاً هم در چنین مسابقاتی گل می‌زدم. به همین دلیل فضای دربی برای من خاطره‌ای خاص و فراموش نشدنی است.»

طهماسبی در پایان با اشاره به شرایط دربی پیش رو نیز گفت: «به نظرم اگر دو تیم بدون ترس و با شجاعت بازی کنند، می‌توانیم شاهد یک مسابقه خوب باشیم. دربی زمانی جذاب می‌شود که تیم‌ها به دنبال بازی کردن باشند و صرفاً برای نیاختن وارد زمین نشوند. استقلال در بازی‌هایی که اخیراً از آن دیده‌ام، موقعیت‌های خوبی ایجاد کرده و نشان داده که می‌تواند به دروازه حریف برسد.»

- صاحب امتیاز: خبرگزاری جمهوری اسلامی
- مجری: مؤسسه فرهنگی و مطبوعاتی ایران
- رئیس هیأت مدیره: صادق حسین جابری انصاری
- مدیرعامل و مدیر مسئول: علی متقیان
- سردبیر ارشد مؤسسه: هادی خسرو شاهین
- سردبیر ایران ورزشی: علی جوادی
- تلفن: ۰۲۱-۸۸۵۵۴۱۳۳ • نمایر: ۸۴۷۱۱۱۳۳
- چاپ: چاپخانه مؤسسه جام جم
- سازمان آگهی‌ها: ۱۸۷۷۰ - ۸۸۵۵۴۱۳۰۰
- امور مشترکین: ۸۸۴۴۸۰۰۰ - ۸۸۵۲۱۹۵۴
- نشانی: تهران، خیابان خرمشهر، شماره ۲۰۸
- صندوق پستی: ۵۳۳۸۸-۱۵۸۷۵

از پروین و جباری تا مجیدی و علیپور

قصه مردانی که در بزرگ‌ترین بازی لیگ درخشیدند

دربی بازهای ابدی

گزارش ویژه

محمدرضا رحیم‌پور

خبرنگار

در فوتبال ایران، بعضی مسابقات فراتر از یک دیدار معمولی هستند؛ مسابقاتی که نتیجه‌شان فقط ۳ امتیاز یا یک جام را تعیین نمی‌کند، بلکه می‌تواند نام یک بازیکن را برای سال‌ها در ذهن هواداران ماندگار کند. دربی پایتخت در همین مسابقات است؛ دیداری که نزدیک به ۶ دهه، بخش مهمی از تاریخ فوتبال ایران را به خود اختصاص داده و نسل‌های مختلفی از بازیکنان را در خود دیده است.

دربی برای هواداران دو تیم، مسابقه‌ای متفاوت است. بازیکنی که در طول فصل عملکردی معمولی دارد، ممکن است در این بازی به ستاره میدان تبدیل شود و بازیکنی با کارنامه‌ای درخشان، گاهی نتواند انتظارات را برآورده کند. همین تفاوت، در ادبیات فوتبال ایران اصطلاح «دربی‌باز» را شکل داده است؛ عنوانی برای بازیکنانی که در حساس‌ترین مسابقه فصل، توانایی ارائه چهره‌ای متفاوت از خود را دارند. دربی‌باز بودن الزاماً به معنای گلزنی نیست.

یک دروازه‌بان یا چند مهار تاریخی، یک مدافع با تکلی تعیین‌کننده، یک هافبک با توانایی کنترل جریان بازی یا مهاجمی با یک گل سرنوشت‌ساز، می‌تواند در تاریخ این مسابقه ماندگار شود.

در طول سال‌های برگزاری دربی پایتخت، بازیکنان زیادی چنین نقشی ایفا کرده‌اند؛ برخی با تعداد بالای حضور، بعضی با گل‌های حساس و گروهی نیز با یک نمایش تاریخی. از نسل‌های نخستین و نام‌هایی چون علی پروین، علی جباری و ناصر جمشیدی گرفته تا ستاره‌های نسل‌های بعد و بازیکنانی که در سال‌های اخیر پیراهن دو تیم را بر تن کرده‌اند.

از پروین و جباری تا پایه‌گذاران سنت دربی
صحت از تاریخ دربی بدون اشاره به بازیکنان نسل‌های نخست کامل نیست. در سال‌های دهه‌های ۷۰ و ۸۰ شمسی از دوره‌های مهم تاریخ دربی پایتخت بود. ستاره‌های بزرگی در فوتبال ایران حضور داشتند و رقابت استقلال و پرسپولیس نیز به یکی از مهم‌ترین رویدادهای ورزشی کشور تبدیل شده بود.

در این میان، علیرضا نیکبخت داستان متفاوتی در دربی داشت. بازیکنی تکنیکی و خلاق که توانایی حمل توپ و تغییرریتم بازی را داشت و با پیراهن هر دو تیم استقلال و پرسپولیس در دربی به میدان رفت.

نیکبخت از بازیکنانی بود که حضورش در مسابقات بزرگ می‌توانست معادلات بازی را تغییر دهد. حضور او با پیراهن هر دو تیم نیز به دربی‌های آن دوره وجهی متفاوت بخشید. فرهاد مجیدی نیز یکی از چهره‌های مهم تاریخ معاصر استقلال است. مهاجمی که رابطه‌ای ویژه با هواداران داشت و در مسابقات بزرگ، به‌ویژه در دربی، از اعتمادبه‌نفس بالایی برخوردار بود.

مجیدی فشار چنین مسابقاتی را به انگیزه تبدیل می‌کرد. برای هوادار استقلال، حضور او در زمین همواره با انتظار یک اتفاق همراه بود و همین پیوند میان بازیکن و سکو‌ها، جایگاه او را در بازی‌های بزرگ پررنگ‌تر کرد.

در پرسپولیس نیز کریم باقری از مهم‌ترین چهره‌های این دوره بود؛ هافبکی قدرتمند و باتجربه با توانایی شوت‌زنی که سال‌ها در بالاترین سطح فوتبال ایران و تیم ملی بازی کرد.

باقری تنها به توانایی فنی متکی نبود. شخصیت و تجربه او باعث می‌شد در مسابقات حساس مسئولیت بیشتری بر عهده بگیرد؛ ویژگی‌ای که در دربی، به دلیل کوچک‌ترین حاشیه خطا، ارزش دوچندان پیدا می‌کند.

در کنار این نام‌ها، حسن روشن، صمد مرفاوی، فرشاد پیوس، صادق ورمزیار، امیراسرائل مطهری، آرش برهانی و مجتبی جباری نیز در سه دربی مختلف موفق به گلزنی شده‌اند.

گلزنی در یک دربی اتفاقی مهم است، اما تکرار آن در چند مسابقه جایگاه متفاوتی به یک بازیکن می‌دهد. مهاجمی که بارها مقابل رقیب سنتی گل بزند، خیلی زود در ذهن هواداران به عنوان یک «دربی‌باز» شناخته می‌شود.

نسل جدید: از طارمی تا عالیشاه

با عبور از نسل‌های قدیمی‌تر، بازیکنان جدیدی وارد تاریخ دربی شدند؛ مهدی طارمی یکی از این چهره‌هاست.

طارمی پیش از حضور در فوتبال اروپا و درخشش در باشگاه‌های خارجی، یکی از مهاجمان اصلی پرسپولیس بود. توانایی قرار گرفتن در موقعیت‌های حساس و استفاده از فرصت‌های

محدود، از ویژگی‌های مهم بازی او بود؛ قابلیتی که در مسابقاتی مانند دربی اهمیت بیشتری پیدا می‌کند.

طارمی از آن دسته مهاجمانی بود که برای تأثیرگذاری به فضای زیادی احتیاج نداشت. در مسابقات بزرگ، همین توانایی استفاده از فرصت‌های محدود می‌تواند تفاوت میان یک نمایش معمولی و یک عملکرد تعیین‌کننده باشد.

در میان بازیکنان نسل جدید، امید عالیشاه نیز جایگاه ویژه‌ای دارد. او طی سال‌های حضورش در پرسپولیس به یکی از باتجربه‌ترین مهره‌های این تیم تبدیل شد و در دربی‌های متعددی به میدان رفت.

عالیشاه علاوه بر توانایی فنی، از دوندگی و انعطاف تاکتیکی برخوردار بود و در مسابقات حساس نقش مهمی ایفا کرد. او بارها مقابل استقلال قرار گرفت و در گلزنی‌یا ساختن

روزبه و علیپور؛ دو بازمانده از آخرین برد استقلال

بیش از هشت سال از آخرین پیروزی ۹۰ دقیقه‌ای استقلال برابر پرسپولیس می‌گذرد؛ برزی که ۱۰ اسفند ۱۳۹۶ یا گل وریا غفوری در دقیقه ۴۴ رقم خورد. از میان بازیکنان آن مسابقه، تنها روزبه چشمی و علی علیپور همچنان در دو تیم حضور دارند و این بار احتمال دارد مقابل یکدیگر قرار بگیرند.

دربی همیشه تابع منطق آمار

نیست. تاریخ

این مسابقه

نمونه‌های

بسیاری دارد که

نشان می‌دهد

سابقه و اعتبار

یک بازیکن،

تضمینی برای

موفقیت او در

دربی نیست.

علی دایی یکی

از مهم‌ترین

نمونه‌ها در این

زمینه است.

مهاجمی که با

۱۰۹ گل ملی یکی

از بزرگ‌ترین

گلزنان تاریخ

فوتبال ایران

محسوب

می‌شود و در

سطح باشگاهی

نیز کارنامه‌ای

درخشان

داشت، در

دوران حضورش

در پرسپولیس

نتوانست در

دربی پایتخت

گلزنی کند

موقعیت برای پرسپولیس نقش‌آفرین بود. عالیشاه با ۳ گل، یکی از برترین گلزنان پرسپولیس در دربی محسوب می‌شود و مهم‌تر از آن، از زمان ورودش به پرسپولیس هرگز دربی را نباخته است؛ رکوردی که جایگاه او را در میان چهره‌های خاص تاریخ دربی تثبیت کرده است.

پیش از این، احمدرضا عابدزاده با ۱۳ بازی شکست‌ناپذیر، سال‌ها رکوردی تاریخی در اختیار داشت. عالیشاه نیز با ادامه این روند، نام خود را در میان بازیکنان متمایز تاریخ دربی ثبت کرده است.

در استقلال، ارسلان مطهری از بازیکنانی بود که عملکردش در دربی انتظارات زیادی میان هواداران این تیم ایجاد کرد. مطهری در مجموع ۴ گل در دربی پایتخت به ثمر رسانده و بارها مقابل پرسپولیس خطرناک ظاهر شده است.

او در دوران حضورش در استقلال علاقه خود به این تیم را نیز نشان داد و گل‌هایش در دربی، جایگاه ویژه‌ای برایش میان هواداران ایجاد کرد.

وریا غفوری نیز یکی دیگر از بازیکنان استقلال بود که در مسابقات حساس با جسارت بازی می‌کرد. تجربه، سبک بازی و مسئولیت‌پذیری او، لحظاتی ماندگار برای هواداران استقلال رقم زد.

در پرسپولیس نیز علی علیپور قرار دارد؛ مهاجمی که سال‌ها در خط حمله سرخپوشان حضور داشت و نام خود را در فهرست برترین گلزنان تاریخ دربی قرار داد. علیپور با گلزنی در دربی ۱۰۵، تعداد گل‌های خود در این مسابقه را به ۵۵ رساند و به رکورد مهدی هاشمی‌نسب رسید. هاشمی‌نسب ۴ گل با پیراهن پرسپولیس و یک گل با پیراهن استقلال به ثمر رسانده بود.

آمار؛ بخشی از داستان بلند دربی

تقابل استقلال و پرسپولیس در طول دهه‌های گذشته بارها تکرار شده و تعداد قابل توجهی از این مسابقات با تساوی خاتمه یافته است. در مقاطعی پرسپولیس تعداد بردهای بیشتری داشته و در دوره‌هایی نیز استقلال توانسته این فاصله را جبران کند.

با این حال، فاصله دو تیم هیچ‌گاه آن قدر زیاد نبوده که بتوان از یک برتری مطلق و پایدار سخن گفت. همین نزدیکی، یکی از عوامل جذابیت و پیش‌بینی‌ناپذیری دربی است.

در چنین مسابقه‌ای، کیفیت فنی دو تیم تنها عامل تعیین‌کننده نیست. یک اشتباه دفاعی، ضربه ایستگاهی، شوت از راه دور یا حتی یک تصمیم در چند ثانیه می‌تواند نتیجه را تغییر دهد.

کاپیتان‌ها

تجربه‌ای که به کار دربی می‌آید

استقلال و پرسپولیس در فصل جاری با تغییرات زیادی روبه‌رو شده‌اند و بسیاری از بازیکنان دو تیم برای نخستین بار دربی را تجربه خواهند کرد. در میان بازیکنان باتجربه نیز تعداد حضورها نسبت به نسل‌های گذشته چندان بالا نیست.

حسین کنعانی‌زادگان، کاپیتان اول پرسپولیس، تاکنون ۱۰ بار در دربی به میدان رفته است. با این حال، رکورددار حضور در میان بازیکنان فعلی دو تیم علی علیپور است.

کاپیتان دوم پرسپولیس پیش از این ۱۵ بار پیراهن سرخ را در دربی به تن کرده و در مسابقه قرار دارد.

علیپور همچنین با ۵ گل، بهترین آمار گلزنی را در میان بازیکنان فعلی دو تیم در اختیار دارد. ۵ گل او باعث شده در جدول گلزنان

چشمی که در سال‌های اخیر یکی از باسابقه‌ترین مهره‌های استقلال بوده، حالا یکی از رهبران تیم سهراب بختیاری‌زاده محسوب می‌شود و می‌تواند در خط دفاعی آبی‌ها مأمور مهار مهاجمان پرسپولیس باشد.

در سوی مقابل، علیپور پس از بازگشت به پرسپولیس بار دیگر به یکی از مهره‌های اصلی

خط حمله این تیم تبدیل شده و در چهار هفته نخست فصل روی چهار گل نقش مستقیم داشته است.

حالا دو بازمانده از آخرین برد استقلال، با دو مأموریت متفاوت وارد دربی می‌شوند: چشمی برای حفظ دروازه آبی‌ها و علیپور برای شکستن طلسم کلین‌شیت استقلال.

عکس فارس

چرا بعضی بازیکنان دربی‌باز می‌شوند؟

پدیده دربی‌باز بودن رانمی‌توان تنها با توانایی فنی توضیح داد. بسیاری از ویژگی‌هایی که در مسابقات معمولی اهمیت دارند، در دربی تحت تأثیر فشار روانی قرار می‌گیرند.

فشار هواداران، توجه رسانه‌ها، حساسیت نتیجه و سابقه طولانی این رقابت، بازیکنان را با شرایطی متفاوت روبه‌رو می‌کند. دربی مسابقه‌ای است که در آن یک تصمیم، یک اشتباه یا یک لحظه درخشش می‌تواند سرنوشت بازی را تغییر دهد. برخی بازیکنان زیر این فشار دچار افت می‌شوند و دیگران را به انگیزه تبدیل می‌کنند. اعتمادبه‌نفس، کنترل هیجان، تجربه و تصمیم‌گیری سریع، از ویژگی‌هایی هستند که می‌توانند یک بازیکن را در چنین مسابقه‌ای متمایز کنند. به همین دلیل، بازیکنان باتجربه و کاپیتان‌ها معمولاً نقش مهم‌تری بر عهده دارند. آنها بهتر می‌دانند چه زمانی باید ریسک کنند و چه زمانی باید بازی را کنترل کنند.

دربی‌باز واقعی الزاماً بازیکنی نیست که در هر دربی گل بزند. ممکن است نقش او دفاع از نتیجه، کنترل میانه میدان، ساختن یک موقعیت یا جلوگیری از یک گل باشد.

برش

تاریخ دربی نیز در کنار علی جباری، غلام مظلومی و مهدی هاشمی‌نسب قرار بگیرد. در استقلال، روزبه چشمی کاپیتان اول این تیم است. چشمی پیش از این ۱۴ بار مقابل پرسپولیس بازی کرده و برای بازنده‌های حضور خود در دربی آماده می‌شود. او یک گل نیز در کارنامه خود مقابل پرسپولیس دارد.

کنعانی‌زادگان نیز پیش از این دو بار در دربی موفق به گلزنی شده است.

تجربه کاپیتان‌ها در چنین مسابقاتی اهمیت ویژه‌ای دارد. بازیکنی که سال‌ها در سطح اول فوتبال بازی کرده و مسابقات بزرگ را تجربه کرده است، معمولاً آمادگی بیشتری برای مدیریت فشار روانی و فنی دربی دارد. ولی هر سه بازیکن باتجربه دو تیم در مقطعی از دوران فوتبال خود لژیونر شده‌اند و به همین دلیل بخشی از دربی‌ها را از دست داده‌اند. هر سه نفر نیز سابقه حضور در جام جهانی با تیم ملی ایران را دارند و بارها در دربی مقابل یکدیگر قرار گرفته‌اند.

خارجی‌هایی که ماندگار شدند

دربی تهران فقط محل درخشش بازیکنان ایرانی نبوده است. در مقاطع مختلف، بازیکنان خارجی نیز با عملکرد خود بخشی از تاریخ این مسابقه را به نام خود ثبت کرده‌اند.

ایده‌ون زاید مشهورترین نمونه است. مهاجم پرسپولیس در یکی از تاریخی‌ترین دربی‌های پایتخت ۳ گل به ثمر رساند و یکی از بزرگ‌ترین بازگشت‌های تاریخ این مسابقه را رقم زد.

او از یک مهاجم خارجی به یکی از چهره‌های ماندگار تاریخ دربی تبدیل شد؛ نامی که هرگاه صحت از بازگشت‌های بزرگ و اتفاقات فراموش‌نشدنی دربی به میان می‌آید، در میان نخستین نمونه‌ها قرار می‌گیرد.

در میان مدافعان خارجی نیز گئورگی گولسبانی با عملکرد و گل‌های مهم خود در دربی توانست جایگاه ویژه‌ای میان هواداران پرسپولیس پیدا کند. حضور این بازیکنان نشان می‌دهد دربی‌باز بودن محدود به ملیت نیست؛ هر بازیکنی که توانمند فشار مسابقه را تحمل کند و در لحظه تعیین‌کننده تأثیرگذار باشد، می‌تواند وارد تاریخ این رقابت‌ها شود.

میراث مردان دربی برای فوتبال ایران

دربی پایتخت در طول سال‌ها بارها تغییر کرده است. نسل بازیکنان و

مربیان عوض شده، فوتبال از نظر فنی و اقتصادی تحول پیدا کرده و شرایط برگزاری مسابقات نیز دستخوش تغییر شده است. با این حال، یک اصل همچنان باپرجاست: استقلال و پرسپولیس برای موفقیت در این مسابقه به بازیکنانی نیاز دارند که بتوانند فشار دربی را مدیریت کنند. از علی پروین، علی جباری و ناصر حجازی گرفته تا فرهاد مجیدی، کریم باقری و علیرضا نیکبخت و سپس

مهدی طارمی، وحید امیری و امید عالیشاه، وریا غفوری و دیگر ستاره‌های نسل‌های جدید، هر دوره دربی را به خودشان اختصاص داده است.

برخی با گل‌های حساس ماندگار شده‌اند، برخی با تعداد بالای حضور و برخی با نمایشی که شاید فقط ۹۰

